

لزوم ایجاد مطالعات میان رشته ای بین علوم پایه و علوم انسانی

یک عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: تکنولوژی در گذشته به دنبال علم نبود، بلکه کشف بشر بود، یعنی بشر به دنبال رفع نیازهایش به تکنولوژی دست یافت

یک عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: تکنولوژی در گذشته به دنبال علم نبود، بلکه کشف بشر بود، یعنی بشر به دنبال رفع نیازهایش به تکنولوژی دست یافت و آثارش خیلی محدود بود اما در عصر جدید تکنولوژی ناشی از عمل بشر است. تکنولوژی قدیم مثل دوچرخه خیرش آن بود که فقیر و غنی از آن بهره مند بودند، اما تکنولوژی جدید عمدتاً در دست اغنیا و قدرتمندان است.

به گزارش خبرنگار مهر، همایش «فرهنگ و تکنولوژی؛ درنگی فرهنگی در مسیر پرشتاب صنعتی شدن» یکشنبه 21 اردیبهشت به مدت 2 روز با حضور جمعی از اندیشمندان علوم پایه و علوم انسانی در دانشگاه صنعتی شریف آغاز شد.

دکتر مهدی گلشنی چهره ماندگار فیزیک و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی طی سخنانی در مراسم افتتاحیه این همایش پیرامون اهمیت فرهنگ در تکنولوژی سخنرانی کرد و گفت: فرهنگ عبارت است از باورها، هنرها، موارث ملی و خصلت های بومی و اگر فرهنگ ایرانی را چه بعد و چه قبل از اسلام بنگریم بخش عمده ای از آن معارف دینی است، یعنی معارف دینی، اخلاق و حکمت بخش های اصلی فرهنگ هستند و این فرهنگ است که حکم می کند جامعه به چه سمتی برود و چگونه با مشکلات عصر خود مواجه شود.

وی با اشاره به تعریف زیبای فرهنگ توسط ناصر خسرو در هزار سال پیش تصریح کرد: متاسفانه در وضعیت فعلی در جامعه ما فرهنگ بخش فراموش شده است. علم و تکنولوژی اولویت های اولیه به حساب می آیند بدون اینکه به این توجه شود که جهت گیری فرهنگ و تکنولوژی به شدت متاثر از فرهنگ جامعه است. ما نمی دانیم که تکنولوژی و فرهنگ به چه درد می خورد و رابطه این دو را نمی دانیم.

رئیس گروه فلسفه علم دانشگاه صنعتی شریف به تفاوت تکنولوژی قدیم و جدید اشاره کرد و گفت: در گذشته تکنولوژی به دنبال علم نبود بلکه کشف بشر بود، یعنی بشر به دنبال رفع نیازهایش به تکنولوژی دست یافت و آثارش خیلی محدود بود اما در عصر جدید تکنولوژی ناشی از عمل بشر است. تکنولوژی قدیم مثل دوچرخه خیرش آن بود که فقیر و غنی از آن بهره مند بودند، اما تکنولوژی جدید عمدتاً در دست اغنیا و قدرتمندان است. بعد از علم جدید به ویژه در دو قرن اخیر دانشمندان متوجه شدند وضعیت تکنولوژی با قدیم فرق کرده است و یا مساله آنها را بیدار کرد. حتی در اوایل قرن بیستم صدای دانشمندان نسبت به آثار سوء تکنولوژی جدید بلند شد.

دکتر گلشنی با اشاره به هشدار اندیشمندان غربی از اوایل قرن 20 نسبت به آثار سوء تکنولوژی جدید، جنگ جهانی اول و دوم را حاصل تکنولوژی مخرب خواند و گفت: دانشمندان غرب به این نتیجه رسیده اند که تکنولوژی ابزاری در دست قدرتمندان و ثروتمندان است. حتی چند سال پیش که جایزه بزرگ 1.5 میلیون دلاری را به دایسون می دادند او گفت امیدوارم تکنولوژی اسباب بازی برای اغنیا نسازد. این که در غرب روشن شده است تکنولوژی می تواند ابزار تخریبی باشد و آینده بشر را تهدید می کند باعث شده است آنها به فکر رفع این آثار سوء تدابیری را بیاندیشند.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی تاکید کرد: البته این آثار نامطلوب تکنولوژی به علت حاکمیت یک جهان بینی مادیگرایانه بر جهان و محیط های علمی است و صرف کسب قدرت و ثروت و خواسته های مادی علم را پیگیری کرده اند. برای همین است که می بینیم کسانی که در حوزه تکنولوژی و علم کار می کردند بخش عمده ای از وقت خود را صرف پروژه های نظامی می کند و این نشان می دهد فرهنگ حاکم بر دانشمندان و جهان بینی حاکم بر فرهنگ شان درست نبوده است و این فرهنگ جهان بینی مادی موجب تخریب های زیادی شده است.

وی تاکید کرد: این نوع تکنولوژی و جهان بینی مادی انسان را ربات فرض می کند و محیط های علمی و هم محصولاتی که ارایه می دهند انسان ها را ربات در نظر می گیرند و فارغ التحصیلان دانشگاه به علت این که صرفاً در تخصص شان غرق شده اند ابعاد مهم انسانی را فراموش کرده اند. تکنولوژی روی جهات مختلفی اثر گذاشته اما تاثیر آن بر فرهنگ بسیار زیاد بوده است.

دکتر گلشنی تصریح کرد: فرهنگی که حاکم بر تکنولوژی بود فرهنگ دنیاگرایانه بود که نتیجه آن تولید سلاح های مخرب، آلودگی محیط زیست، استثمار خارج از قاعده طبیعت، افزایش بین فقر و غنا و ... را در پی داشته است اما غرب به علت این که خود را ارزیابی و نقد می کند خیلی جاها در مقام اصلاح این قضایا برآمده است و نتیجه کارشان این شده که پیشنهاداتی را در رفع این آثار مخرب عرضه کرده اند که نمونه آن کتاب «تکنوپلی» است که توسط دکتر طباطبایی ترجمه شده و از سوی انتشارات اطلاعات به چاپ رسیده است.

وی با اشاره به نگاه دانشگاه های صنعتی آمریکا به مباحث علوم انسانی در سال های اخیر تصریح کرد: دانشگاه ام ای تی آمریکا که از مهمترین دانشگاه های صنعتی است موفق شده است اساتید مهم علوم انسانی را به این دانشگاه دعوت کند و راه اندازی رشته های بین رشته ای تعدادی از دروس علوم انسانی را ارایه دهد و از آنجا که بر اساس اسناد موجود الگوی دانشگاه

صنعتی ما بر اساس الگوی ام ای تی ساخته شده است باید در دانشگاه های تخصصی ما دروس مهم علوم انسانی راه اندازی شود و اگر بدون توجه به دروس علوم انسانی صرفاً تخصص را در دانشگاه های صنعتی دنبال کنیم قطعاً با مشکلاتی روبرو خواهیم شد. واقعاً یک تغییر بسیار اساسی از این جهت لازم است و ما الگوی مان غربی است اما به کارهای مثبتی که غرب انجام می دهد اصلاً توجه نمی کنیم.

رئیس گروه فلسفه علم دانشگاه صنعتی شریف در پایان با اشاره به ضرورت ورود برخی از علمای حوزه دین و علوم انسانی در دانشگاه های تخصصی علوم پایه تاکید کرد: رشد و جهت گیری تکنولوژی فرهنگ می طلبد و این فرهنگ را باید از دبستان و مدرسه و سپس دانشگاه دنبال کرد و این با گرفتن تعدادی از دروس علوم انسانی توسط دانشگاه های علوم پایه امکان پذیر است. همان طور که در دانشگاه های مهم آمریکا رشته های میان رشته ای بین علوم پایه و علوم انسانی راه افتاد ما نیز باید از نتایج مثبت کارهای آنها بهره مند شویم تا از طریق این تعامل و همکاری بین رشته ای نتایج درخشانی در حوزه فرهنگ و علوم اجتماعی کسب کنیم.